

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Septima. Plenitudinem Marianæ gratiæ prosequimur, ostendentes, illam adeò creuisse, vt solius Virginis gratia, omnium sanctorum tàm Angelorum, quàm hominum gratiam in aceruum vnum redactam, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

tuebat in hostem, semperque victoriam ex Mariae auxilio reportabat. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA VII.

Plenitudinem Marianæ gratiæ profequimur, ostendentes, illam aded creuisse, ut solius Virginis gratiæ, omnium sanctorum, tam Angelorum, quam hominū gratiam in aceruum vnum redactam, præcelleret, in illa verba: Ave gratiæ plena.

INTER alia non pauca, quibus beatissima Virgo magnitudinem Dei æmulatur, illud vnum excellentiam, eius mirifice detegit, quod sicut ad cognitionem diuinæ naturæ, duplici via, affirmationis, & negationis nobis incedendum est, ut ex antiquissimo Dionysio Areopagita docuit D. Thomas, ita ad imensitatem Marianæ perfectionis, non quidem penitus exhauriendam, id enim soli Deo referuatur, sed ad eam pro modulo nostro penetrandam, affirmationis similiter, & negationis duplex iter nobis arripiendum est. Negatio quidem, quid diuinæ naturæ non conueniat, contemplatur, vnde, ut ad Deum per cognitionem accedat, creaturas aufugit; fatetur enim, Deum non esse cælum, non solem, non lunam, non Angelum, non Seraphinum, aut Cherubinum, neque quidpiam aliud creatum, & hinc infert, aliquid aliud esse præstantissimum bonum, longe hæc omnia transcendens. Affirmatio verò è contra, Pauli vestigia sequens dicens: *Inuisibilia Dei per ea, que facta sunt, intellecta conspiciuntur*, ex creaturarum attenta consideratione innumeras perfectiones creatori tribuit, quia tamen illæ in creaturis non aliter repetiuntur, quam multis

imperfectorum neuis permixtæ, hæc industria vititur, quod si, ut artifex ad ignem fornacis fundens aurum, terra, aut plumbo permixtum, mundam inde extrahit illud, ut vas conficiat, ita mens nostra præscindens, diuidens ac separans aurum perfectionū, quod in creaturis iatur, à terra, & plumbo imperfectorum, quibus admiscetur, eas ab illis emundatas Deo optimo maximo tribuit. Obseruat quidem in creaturis pulchritudinem, sapientiam, providentiam: at videns hæc in illis esse accidētia, quod imperfectionem importat, hanc intelligentiæ acumine remouens ab illis, reliquum, quod perfectionis est, Deo ascribit. Equidem contemplantes Deum hac duplici negationis, & affirmationis via per similes esse dixerim duobus accipitibus, quorum vnus volatē per ætera audeam, ut eam fortius insectetur, ab ea recedens, quasi eius obliuisci se simulat, quod Hispanæ dicitur: *haze vna punta para cobra buelo con mas ligereza*, ut sic securius audeam aucupetur; alter verò suæ velocitati fidens, recto tramite volatum suum ad illam dirigens, eam apprehendere tentat, & quanto illa altius euolat, tanto ipse sublimius conscendit, ut tandem prædam rapacibus vnguis suis capiat; non dissimiliter Dei contemplationi vacantes, alter per viam negationis, alter affirmationis diuinam naturam cognoscendam, velut ardeam festinant, aliter tamen, & aliter: ille quidem, quasi recedens à Deo, negationis viam complectens, *haze punta comoalcon*, ut illam comprehendat vnde D. Dionysius de cœlesti hierar. frequenter hanc viam negationis ingressus, dicebat: *Ad hanc lucidam caliginem accedentes oramus, vbi, & non videre, & non scire est Deum, qui est super omnia, ex omnium ablatione celebrare*. In huius quidem caliginosæ cogitationis figuram lego 24. Exodi, quod quando Moyse ex diuina visione cum Deo confabulaturus, montem ascendit, Dominus nebula verticem montis cooperuit, in cuius caliginem Moyse ingressus

D. Dion. Ar. de Ang. hier. D. Th. p. p. q. a.

Rom. 1.

D. Dion.

Exod. 24.

602

est, vt melius Dei voluntatem agnosce-
ret persimile quidpiam accidit Eliæ, Deo
ante ipsum transeunte: ipse quidem, vt
eum agnoscere posset, pallij sui velamine
proprijs cooperuit oculos. ecce quomo-
do Moyse, & Eliæ à creaturarum intui-
tuse subtrahunt, vt Deum melius con-
templentur: ecce quomodo nebulæ, &
pallij velamine oculis operiunt, vt luci-
diores, ac perspicaciores ad diuinam co-
gnitionem illos habeant. Vt hæc tamen
magni Dionysij doctrina magis innotes-
cat, sensibili quodam exemplo illam pla-
cet elucidare. Sicut enim sapiens statua-
rius volēs pulchram imaginem ex lignea
materia afabrefacere, non tam conficit,
aliquid ei addens, sed potius, amplius, &
amplius ab ea detrahens, quo fit, vt ali-
quid semper ab ea demēdo, pulchram faci-
ciem, congruamque membrorum con-
paginem confingat, ita simili artificij ge-
nere vtens D. Dionysius Areopagita, vo-
lens perfectam Dei idæam mente sua cō-
ficere, non aliquid ei addebat, quia nihil
in creaturis, quod imperfectione careret,
reperiebat, cum omnes ex potētia, & actu,
genere, & differentia compositas, variisq;
mutationibus obnoxias intueretur: vnde
non aliter Dei idæam sibi effingebat, quā
omnes creaturarum perfectiones longe
ab eo propulsans, ac remouens, & hoc est,
vt ipse dixit: Deum, qui est super omnia, ex
omnium ablatione celebrare. E contra verò
viam affirmationis ingressus D. Augu-

perfectionibus, flosculis contextum, ad
quem intuens, Deum, vastissimum, ac
immensam omnium perfectionum pe-
lagus esse agnoscebat. Cum igitur B. Vir-
go sit, quæ inter puras creaturas, diuinas
perfectiones cumulatius, & vberius parti-
cipat, oportet quidē si sanctitatis eius ex-
cellentiam, ac plenitudinem Gratiarū vena-
ri cupimus, varias illas negationes, & af-
firmationis vias ingredi. Cū enim filius,
& mater sint relatiua; & isthæc (vt dixit
Philosophus) *sint simul natura, & cognitio-
ne: eisdem quidē itineribus, quibus ad filij
cognitionem venimus, ad matris noti-
tiam nobis appropinquare oportet, & qui-
dem, cum B. Virgo medium sit inter Deū,
& reliquas creaturas, ita, vt illū non exæ-
quet, has verò longe præcellat, bifariam ne-
gationis viā ingredientibus, Deiparæ laudes
in hunc modum decantabimus: Deus in-
finitè potens est, infinitè sapiens, infinitè
bonus, infinitè misericors, infinitè diues,
infixita deniq; omnium perfectionū aby-
sus; remoue hanc infinitā, & reliquū, si Ma-
ria tribueris, nō errabis. Similiter in crea-
turis singulas perfectiones contēplare, in
terra stabilitatē, in aqua virtutē purifican-
tē, in aere subtilitatē, in igne caloris vim
penetrantem, in cœlis incorruptibilitatē,
in sole irradiantē claritatē, in luna fulgētē
splendorem, in Angelis tandē miram pu-
ritatem, limpidissimā Creatoris, & crea-
turarum intelligentiam, ac ardentem Dei
amorem: has ergo omnes perfectiones cū
limitatione, remissione, & imperfectione
qua in relatis creaturis reperiuntur, longe
à Maria remoue, si quidpiam illius excel-
lentiam intueri desideras; est enim stabilior
terra, mundior aqua, subtilior aere, pene-
trabilior igne, incorruptibilior cœlis, mō-
bilior planetis, splendidior luna, lucidior,
& rutilantior sole, purior Angelis, sapien-
tior Cherubinis, ac amore ardentior Sera-
phinis. Si tamen affirmationis viam am-
plectamur, varias contēplemur perfectio-
nes, & imperfectiones creaturarū, quibus
admixtæ sunt, ab eis secernentes, & sepa-
rantes, reliquū, quod remanserit, Deiparæ
Ggg 2 adscriba-*

*Arist. in præ-
dicā. ad aliq;*

*D. Aug. lib. 1.
de ciuitate
dei.*
D. Aug. lib. 1.
de ciuitate
dei.

stinus dicebat: Deum meum quero, quero
quandam lucem, super omnem lucem; quan-
dam sapientiam super omnem sapientiam:
sicut enim, qui amœnum hortum variis
floribus consitum ingrediens, ex multi-
plici florum varietate fasciculum sibi
conficit, maiore sua uolentia fragran-
tem, quā singuli flores, ita sanctus Do-
ctor viam affirmationis perambulans,
varias creaturarum perfectiones, quibus
velut odoriferis plantis consitus est amœ-
nus huius mundi hortus, diuinæ natu-
ræ idæam quandam, velut fasciculum
sibi effingebat, ex omnibus creaturarum

Eccles. 2.

adscribamus; ideo enim ipsa, quæ maior est omni laude, dixit: *In me omnis gratia viæ, & veritatis.* In Angelis certè simul fuit Deus condens naturam, & largiens gratiam potentiam tamen ad peccandum, dum viatores erant, ab illis non abstulit, tolle tu hanc potentiam, quod imperfectionem redolet, & reliquum tribue Mariæ, quæ simul sortita fuit naturam, & gratiam, à excellenti confirmationis dono stabilitatem, vt peccare non posset, quæ per Dei gratiam impeccabilis facta erat. Similiter in verè potentibus adest contritio, quæ dolor est de propriis peccatis propter Deum summè dilectum, remouet imperfectionem, quam propria important peccata, & reliquum inuenies in Maria ab omni imperfectione remotum, nempe dolorem intensissimum de alienis peccatis propter Deum summè dilectum, qui feruentissimus est charitatis actus. In Virginibus adest integritas, sed cum sterilitate coniuncta: in nuptiis reperies fecunditatem cum iactura integritatis admixtam, amoue quæso à virginitate sterilitatem, & à fecunditate corruptionem, & quod reliquum est, in Maria constitue, & inde pullulabit virginitas cum fecunditate copulata, vt propterea de ea dicatur: *Nec primam similem visa est, nec habere sequentem; gaudia maris habens cum virginitatis pudore.* Ac tandem antiqui Prophetæ Christum venturum expectarunt, sed non viderunt, Apostoli viderunt, sed in fide eius multi vacillarunt; quidam vitam exemplariam cum Maria Magdalena lectantes, Marthæ sororis merito carentes; contra verò actiuam vitam cum Martha complectentes, suauitatem Mariæ quiete, ac dulcissimis sponsi amplexibus priuantur; at in Deiparam Mariam isthæc omnia celestia charismata confluisse, ab omni tamen imperfectione secreta, intueri; expectauit quidem Christum venturum, at simul etiam, & genuit, & vidit, & nutriuit, & vberè de coelo pleno lactauit, fidem eius tenacissimè tenuit, & contemplatiuæ pariter, &

In offi. Nati.
Domini.

actiuæ vitæ filium suum contemplando, & eidem inseruiendo, & ministrando indefessa semper æmulatrix exiit.

Vt hanc tamen affirmationis viam latius aperiamus, plenitudinem gratiæ, quæ beata Virgo diuinitus fuit donata, diligenter scrutemur, & luculenter ostendamus, nûm priscorum Patrum monumentis, tum solidissimis argumentis ab ipsa ratione petitis; quo duplici probationis genere ostentare adnitamur, plenitudinem gratiæ beatae Mariæ non solum singulorum sanctorum, sed & multiplicem omnium gratiam, etiam si in vnum illæ confluerent, longè superare. Et quidem, vt à magis notis exordiamur, communis est Patrum sententia, Mariam gratia, ac sanctitate singulos sanctos tam homines, quam Angelos valde præcellere; huius veritatis primum testem profero D. Iacobum in sua Liturgia dicentem: *Dignum est, vt te verè beatam dicamus, Deiparam honorabiliorem, quàm Cherubim, & gloriosorem, quàm Seraphim, quæ sine corruptione Deum peperisti.* Idiota lib. 6. Tomo 3. Biblioth. Idiotæ sanctæ: *Sanctorum omnium privilegia, & Virgo, omnia habes in te congesta, nemo equalis est tibi, nemo maior te, nisi Deus.* Sanctus Ephraem. *Intemerata, prorsusque pura, Virgo Deipara, Regina omnium, sublimior cælicolis, purior solis radiis, & splendore, honoratior Cherubim, & multo oculis spiritibus, sanctior Seraphim, & nulla comparatione ceteris omnibus superis exercitiis gloriosior.* & ibidem inquit: *Nulla comparatione omnibus superis exercitiis gloriosior, præstantissimum Orbis terræ miraculum, omnium sanctorum corona, ob fulgorem inaccessa.* Diuus Anselmus: *Decens erat, vt ea puritate, quæ maior sub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret, cui Deus Pater vnicum filium suum, quem de corde suo, æqualem sibi genitum, tamquam seipsum diligebat, ita dare disponebat, vt naturaliter esset vnus, idemque communis Dei Patris, & Virginis filius, & quam ipse filius substantialem facere sibi matrem, eligebat, & de qua Spiritus sanctus volebat*

Per Dam. lebat, & operaturus erat, ut conciperetur, & usque illi, de quo proce debat etc. Cardinalis Damianus idem etiam sermone de Natiuitate Mariæ: *Quid sanctitatis, quid iustitiae, quid religionis, quid perfectiouis singulari hinc Virgini desse potuit, que totius diuinae gratiae charismate plena fuit. sic namque ab Angelo, dum saluaretur, audiuit: Ave gratia plena, Dominus tecum; quid ergo vitij in eius mente, vel corpore vendicare sibi potuit locum que ad initer eali plenitudine totius diuinitatis meruit esse sacrarium? In Christo enim (sicut per Paulum dicitur) habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter; nec mirum, si sanctorum merita transcendat mortalium, que & ipsam superexcedit celsitudinem Angelorum. Idem eodem loco: Etsi multa magna facta sunt in creaturis mundi, nihil tamen iam excellens, iam magnificum fecerunt opera digitorum Dei etc. excipe semper Christi humanitatem: Laurentius lustinias in sermone de natiuitate Virginis. Nullus (inquit) mortalium, quamuis donorum celestium numerositate sit, predictus, Virgini ualeat coequari, Patriarcharum uisique Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, omniumque sanctorum merita Beata Virg. O Virgo (ait) Regina omnis humane nature, que habes non comparabilem cum aliis appellationem; que excepto Deo solo est omnibus altior. Diuus Idelphonsus sermone 2. de Assumpt. Sicut est incomparabile, quod gessit, & ineffabile, quod percepit, ita est incomprehensibile premium gloriæ, quod meruit. D. Athanasius sermone in Euangelium de sanctissima Deipara in hunc modum loquitur: Spiritus sanctus in Virginem descendit cum omnibus uirtutibus essentialibus, induens eam gratia, ut in omnibus gratiosa esset, atque idcirco gratia plena, comminuta est eo quod ab impletione Spiritus sancti omnibus gratiis abundaret. D. Gregorius in cap. 1. Regum in illa uerba illa: In illa die erit preparatus mons domus Domini*

in vertice montium: inquit: mons quidem fuit, beatissima Virgo Maria, qui omnem electe creature altitudinem electionis sue dignitate transcendit; mons quippe fuit in vertice montium, quia altitudo marie super omnes sanctos refulsit ac tandem doctissimus Bauxamis tomo 1. Euang. armonia in illa uerba: gratia plena; pie & eruditè dixit: Non sine gratia fuit Sara, Rebecca, Rachel, Debora, Susanna, Iudi h. ut ius conferretur in illa quadam beneficia, quanto magis Maria plena gratia erat, ut nobis Deum, & redemptorem nostrum pareret? Sed & Apollonius repleti sunt Spiritu sancto, & Stephanus plenus fuisse gratia, & fortitudine legitur, quod plenior Virgo nec ita quidem ei plenitudini, que in Christo est, præiudicium facit. Nam, & in ipso omnem diuinitatis plenitudinem corporo alter inhabitasse, & non ad mensuram datum esse spiritum, & plenitudinem omnem essetiam esse credimus; non autem pari gradu Mariam accepisse, sed quantum electa creatura, præter unionem cum Deo hypostaticam, capax esse potest, Deo illam seligente, & perficiente, ita de Virgine dicere possumus, quod Ecclesia: elegit eam Deus, & prælegit eam: nam stonua parari debuerunt in propitiatorio Mosaiico, quanto magis sacrificauit illud suum Tabernaculum altissimus? hæc ille.

Ceterum, altius, ac sublimius de intemerata Virgine Deipara Maria cogitans, arbitror cum nostro Diuo Bernardino Senensi, huius opinionis vexillifero piures illam gradus gratiæ obtinuisse, quam omnes sanctos simul, ita, ut plenitudo gratiæ illius excedat cunctas sanctorum gratias, etiam si mente concipiamus, illas omnes in unam intensissimam gratiam redigi, sic enim loquitur S. Bernardus, tom. 1 ser. 61. *Posui diadema regni super caput eius, & uouit eam esse Reginam, Esthes 1. Istud est Diadema preciet, & corona gloriæ, qua Virgo super Angelos coronatur, ut intra Trinitatis gloriam ipsa sola amplius sit electa, ac plus beatissima Trinitatis diligat gloriæ, capiat, sentiat, & fruatur, quam omnis alia pura creatura simul sumpta de cuius glo-*

Doct. Bauxa.

Act. 2. Act. 6.

Ecc. off. B. V.

S. Bernard. Senen. tom. 1 ser. 6. art. 3. cap. 30.

Esthes 1.

via post filium participant vniuersi. & latius idem sanctus Bernardinus art. 2. de exaltatione beate Virginis cap. 8. quinta excellentia Virginis capacitas dicta est secundum eum Dionysium, in regio colorum, omnium inferiorum dona in superioribus in tanta pre-excellentia sunt, quod quasi nulla est comparatio nisi si, ut est circumferentia ad suam centram. Cum ergo beata Virgo super omnem ordinem sit, in tantum, quod per se faciat ordinem incommunicabilem, sequitur, quod super omnes inferiores ordines, tam Angelorum, quam hominum simul sumptorum, ipsa improprietabiliter, & quidquid est gloria in omni inferiori glorificatione natura, tam Angelica, quam humana, multo pre-excellentius est in Virgine matre Dei. Nec dubium hoc reddat omnium Beatorum aliorum multitudo numerosa, & magna, quia hoc nihil facit ad rem maioritatis gloriae essentialis, seu substantialis: nam in spiritualibus id est matris, quod melius reputatur; unde plus de substantiali gloria est in unico Seraphino, quam in reliquis omnibus ei inferioribus, quantum ergo ordo superior superat ordinem immediate sibi coniunctum, tantum gloria matris Dei, omne, quod ei inferius est. Scio, non nullos plus sapientes, quam oportet sapere, parumque de B. Virgine benemeritos, dicere, D. Bernardinum, aut non tam veraciter, quam hyperbolice locutum fuisse; aut si hanc tenuit sententiam, valde singularem in ea extitisse, quam nullus antiquorum Patrum docuit, falluntur tamen, quia si Patrum monumenta diligenter euoluissent, repertissent sane quamplures eidem sententiae non obscure ad stipulari; nam praeter D. Epiphanium, D. Anselmum, & D. Bonaventuram vocantes, gratiam Virginis, immensam; D. Ioan. Damascenus plenitudinem gratiae, quam Deus Virgini communicauit, Gratia abyssum appellauit; & orat. 1. de dorm. Virg. id magis explicans, dixit: Dei matris, & seruatorum Dei, infinitum est discrimen. & ora. 2. de assumpt. inquit: solo Deo excepto, cunctis superior existis, cui predicanda nec hominum, nec Angelorum lingua sufficit. Deinde D. Chryso-

Epip. Gra. de lau. Virg. D. Ansel. lib. de excell. Virginis c. 8. D. Bonau. in spec. v. e. s. D. Damasc. ora. 2. de assumpt. D. Chryso-

mus in serm. quem Ecclesia refert in festo natiuitatis Marie: Magnam re vera miraculum, fratres dilectissimi, fuit semper Beata Virgo Maria; quid namque illa matris, aut illustris illo unquam tempore inuentam est, seu aliquando inuenti poterit? hoc saluatum, ac terram amplitudine superauit; quidnam illa sanctius non prophetae, non apostoli, non Martyres, non Patriarchae, non Angeli, non Throni, non Dominationes, non Seraphini, non Cherubini, non denique aliud quidpiam inter creatas res visibiles, aut inuisibiles, maius, aut excellentius inueniri potest. Beatus Petrus Damianus Cardin. serm. de natiu. Virg. Quid grandius Virgine Maria, qua magnitudinem summe diuinitatis intra sui ventris concludit arcum? Attende Seraphin, & videbis, quidquid maius est, minus Virgine, solumque opificem opus istud supergredi; & non infra gloriam, quae eam ex hoc mundo transeuntem excepit, principium ignorat, nescit finem, de qua nihil aliud possumus dicere, nisi, quia gloriosa dicta sunt de te ciuitas Dei. & serm. de assumpt. inquit: Inter animas Sanctorum, & Angelorum choros supereminens, & euicta, merita singularum, & omnium isualis antecedit; & ibidem ita dicit: Superare Virginem alios sanctos in gratia, sicut sol in luce, & claritate stellas excedit: ac tandem de eadem Virgine sic loquitur: in illa inaccessibili luce perlucens, si virorumque spirituum hebetat dignitatem, ut sint, quasi non sint, & comparatione illius nec possint, nec debeant apparere. Beatus Laurentius Iustinia. apertius inquit: Merito quidquid honoris, quidquid felicitatis habebatur in singulis, totum abundat in Virgine. hinc sanctorum admiratio de Maria D. Bonaventura opusc. de laud. Virg. c. 6. Plena est Maria inundatione gratiae in affectu, tanta nempe inundatio gratiae, tanta profunditas, & magnitudo fuit in Maria, ut ipsa bene mare plenum dici possit iuxta illud: Tones mare. & plenitudo eius; sicut in mari aquarum, sic in Maria sunt congregationes gratiarum; unde scriptum est. Congregationesque aquarum appellauit Maria dicitur quoque in Eccles. omnia flumina intrant in mare: omnia flumina, Eccl. 1. 7.

Petr. Dam. D. Lau. D. Bonau. D. Damasc. Gen. 1. 7.

fimi omnia gratiarum dona, qua inuenerunt
 in Mariam, iuxta illud sapientis. In me omnis
 gratia via, & Veritas. Quam plenum sit hoc
 mare, quam plena gratia sit Maria, B. Hierony-
 mus aperit dicens bene plena, quia ceteris per
 partes praestatur, Maria vero simul se tota in-
 fundit plenitudo gratiae. haec S. Bonauentura,
 qui ibidem etiam afferens illud Ecclcl.
 14. In plenitudine sanctorum detentio mea: ex
 doctrina D. Bernardi id explicat in hunc
 modum: idem in plenitudine sanctorum Mariae
 detentio fuit, quia in mirifica perfectione sua,
 plenitudo perfectionis omnium sanctorum illi
 non defuit. idem quoque S. Bonauentura
 in specul. Virg ait Immenfa fuit gratia, qua
 Virgo fuit plena, immensum enim vas non
 potest esse plenum, nisi immensum sit istud, quo
 est plenum: Maria autem vas immensissimum
 fuit, ex quo illud, qui caelo maior est, continere
 potuit. Tu immensissima Maria, capactor es
 caelo, quia quem caeli capere non poterant, tuo
 gremio conuulsi: tu capactor es mundo, quia
 quem totus non capit orbis, in tua se clausit
 viscera, factus homo. Sergio Maria, tam capax
 fuit ventre, quanto magis mente? & si capa-
 citas tam immensa, fuit gratia plena, oportet
 utrique, quod gratia illa, quae tantam ins-
 plere potuit capacitatem, e, et immensa. quis
 immensitatem Mariae potest mensurare? ecce
 quod dicitur Ecclesiast. Altitudinem caeli, lati-
 tudinem terra, & profundum abyssi quis di-
 mensus est? caelum est Maria terra est, abyssi
 est, quis huius ex li altitudinem, quis huius terra
 latitudinem, quis huius abyssi profunditatem, quis
 inquam) Mariae immensitatem dimensus est, nisi
 ille solus, qui ipsam non solum in gratia, & in glo-
 ria, sed etiam in misericordia, tam altam, tam
 latam, tam profundam operatus est. haec D. Bo-
 nauentura. accedit B. Andreas Cretensis,
 qui beatam Virginem sermone de eius
 dormitione, inuocat in haec verba: O san-
 cta, & sanctissima, & omnis sanctitatis
 sanctissime thesaure. & D. Petrus Chrysol.
 considerans plenitudinem gratiae Vir-
 ginis comprehendere omnes gratias ia
 reliquo sancto diuisas, sapienter voca-
 uit Mariam. collegium sanctitatis.

Nec desunt praeter Patres, modernio-

res Theologi, magni nominis, eidem sen-
 tentiae adhaerentes; nam doctissimus
 Dion. lib. 1. de laud. Virg. sic scribit: San. Dion. Car.
 tate Virg. maior esse non potest, no quia Deus
 absoluta sua potentia ampliozem, ne dā Virgini,
 sed aliis quoque praestare possit, sed nec docet,
 nec utique fiet. sanctitate ergo Mariae maior
 ubi creata filij eius sanctitate intelligi, esse que
 nequit, tum quia neque in presenti vita, eius
 sanctitatis magnitudo ad plenum comprehendē
 valet, etiam quam in terris est. Incomprehen-
 sibilis u. (vt ait Ambrosius) incomprehensibiliter
 operabatur in Maie; tam quia ampliozem
 alicui impertiri neque decet, neque continget.
 & rursus: quoniam Mariae sanctitatis
 quodammodo iuxta praesentia, infinita est.
 haec Dionysius. Guglielmus Parisiensis
 in Rosario aureo ait: Si gratiae omnium
 sanctorum, Patriarcharum, Prophetarum,
 Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Vir-
 ginum, & omnium electorum, etiam com-
 prehensis nouem ordinibus Angelorum, poue-
 rentur in vna statera, & sola gratia huius
 Virginis in alia, multo grauior appareret.
 Franciscus etiam Suarez vir hoc nostro
 saeculo pietate insignis, ac doctrina cele-
 berrimus, postquam in Comment. 3. p.
 ad q. 37. p. e, & eruditē, auctoritate, & ra-
 tione hanc confirmasset sententiam, tam-
 dem ait: Accedit, quod cum ante viginti an-
 nos in Academia Salmanticensi rogatus à
 grauius viris questionem hanc disputare, at-
 que definire, fuerim aggressus, cumque in hanc
 sententiam valde propenderem, rei nouitate
 detentus, eam proprio iudicio, ac sententia de-
 finire ausus non fui, donec Doctores sapien-
 tissimos, & in rebus theologis valde versa-
 tos consului; quibus omnibus pia, atque proba-
 bilis haec sententia visa est. haec ille. Con-
 sentit eidem eruditissimus Barraudus in
 concord. euang. vbi adductis nonnullis
 Auctoribus, hanc sententiam amplexan-
 tibus, inquit: Cui etiam subscribo: quod piete-
 ti sit consentanea. Eandem etiam defendit
 ante illos Henricus Henriquez lib. de fine
 hominis ad c. 10. necnon & Mauritius de
 vita Deip. Mar. vbi refert reuelat. B. V. S.
 Thomae Cantuar. in hunc modum loquen-
 tis

Franc. Sa.

Barraud. lib.
6. cap. 10.

Henr. Henr.
Mauritius.

tis: Maiorem gloriam habet ipsa sola, quam omnes simul Angeli, & Sancti: & multis retro annis, vir non parum cruditus, ac de B. Virgine benemeritus, Bernardin. de Bult. lib. de Annun. ser. 3. In tantum fuit Maria præ maxima gratie plenitudine ponderosa, quod si ipsa sola in una statera poneretur, ex una parte, & ceteri omnes sancti, tam novi, quam veteris testamenti, & omnes Angeli in alia, ipsa amplius ponderaret. Deinde eandem amplectitur insignis Concionator Angelus Cœlestinus super cap. 1. Lucæ sermone 13. in illa verba: gratia plena: quos secutus Honuphr. Manesca. serm. de Annunciat. B. Mariæ in hunc modum scribit: In dubium verum potest, an gratia Virginis Mariæ sit maior, gratia reliquorum omnium sanctorum, etiam si simul reliqui sancti sumantur respondendum mihi videtur, tantam communicasse Deum optimum maximum gratiam Virgini Mariæ, ut hæc maior appareat, quam sit gratia reliquorum omnium sanctorum. Ne tamen cupiam hæc nostra sententia difficilis creditur videatur, in memoriam reuocet quæso egregia illa verba Andreæ Cretensis sermone de dormitione Deiparæ, quæ etiam reperio apud Euthymium sermone de Zona Virginis, ubi aiunt: Si quid, quod nos superat, in ea diuina operata est gratia, nemo miretur, inueniens ad nouum, & ineffabile, quod in ea peractum est mysterium, ab omni infinitate infinites infinitè exemptum. Sanè cum celsitudinem animus contemplatur immensæ dignitatis Dei Genitricis, ad quam Maria fuit euecta, ingenue fatetur quidquid piè in eius laudibus dicitur, minus certè esse, quam dignitas eius mereatur.

Sed perge iam hoc idem argumentum firmissimis rationibus constabillire.

P R I M A Ratio. Ad cuius intelligentiam suppono, tam esse verum, quam tritum illud Philosophorum placitum, cuius meminit D. Thomas s. p. q. 37. art. 1.

Quanto aliquid magis appropinquat principio in quolibet genere, tanto magis communicat effectum illius principij: ut à sole, qui est principium luminis, & ab igne, qui est

principium caloris, quò plus quis eis accedit, tanto magis illuminatur, & calefit. vnde D. Dionysius lib. de cœlesti hier. dixit: Angeli, qui sunt Deo propinquiores, magis participant de bonis: & diuinis: ex quo sit, quod Angeli infimi ordinis exigua quæque nunciant, Archangeli, qui sublimiores sunt, non nisi magna, & excelsa euangelizant; Principatus autem quia his altiores sunt principantur omnibus cœlestibus spiritibus, diuinas iussiones explentibus: his celsiores Virtutes potestatem habent super corporalem naturam in operatione miraculorum. Istiti superiores Potestates arce possunt malos spiritus, non secus, ac terrena arcant à Republica malefactorum. his celsiores Dominationes, præscribunt, & præcipiunt aliis ea, quæ ad diuina pertinent mysteria. his altiores Throni, Deum famulantes in seipis recipiunt, & diuina exercent iudicia. his celsiores Cherubini supereminent, diuina agnoscunt secreta. his superiores Seraphini, ardentes, Deo peccatis hinc vniunt, & in eum præ amoris ardore transformati: ecce quomodo, quanto magis aliquid appropinquat primo principio in aliquo ordine, tanto magis participat effectum illius primi principij. Cum ergo B. Virgo, super omnes puras creaturas coniunctissima fuerit Christo Domino perenni gratiæ fonti, quem Ioan. vidit plenum gratia, & veritatis, & qui origo, & principium ipsius gratiæ erat, iuxta illud Ioan. gratia, & veritas per Iesum Christum facta est: reliquum est, ipsam abundatius omnibus, diuinæ gratiæ charismatibus perfusam fuisse. Ad quam quæso creaturam præter Mariam, dictum est: Ecce concipies, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum, aut quod ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei? Quod si hanc Virginis cum Deo coniunctionem clarius intueri cupitis, in memoriam reuocate, ab eterno, & in tempore strictissimam omnium fuisse, vltra quam dici possit; cum eam Christus Dominus prædestinatus fuit, ut esset filius Dei (Pauli ver-

bis loquor) etiam prædestinatus fuit, ut
esset filius Virginis, & cōsequenter oportuit,
Virginem cum Christo prædestinatu:
ecce quomodo ab æterno, nihil filio con-
iunctius, quam mater: vnde ipsa dixit:
*Nondum erant abissi, & ego iam concepta
eram, scilicet, in diuina prædestinatione.*
In tempore etiam, quis non videat nul-
lam creaturam arctiori vinculo Christo
Domino copulatam fuisse, quam Ma-
riam, ex cuius purissimo sanguine ipse car-
nem assumpsit, & materiam ab ea submi-
nistratam hypostaticæ vnionis nexu di-
uini Verbi personæ intime coniunxit?
hanc miram Virginis cum Christo con-
iunctionem perpendens D. Thom., dixit:

*B. Virgo Maria tantam gratiæ obtinuit pleni-
tudinem, ut esset propinquissima auctori gra-
tiæ, ita, quod Deum, qui est plenus omni gratia,
in se recipere: & Dion. de præconio Virg.
lib. i. art. 8. inquit: Palam est, Christum sine
mensura omni gratiæ plenitudinem obtinuisse
huic plenitudini, gratiæque infinitæ Maria
vehementer appropriat.*

Finxere quondam Poetæ Principē poe-
ticæ artis, tuam illo montis Parnassi li-
quore plenum adeo esse, ut propter exu-
berantem eius plenitudinem, in terram
præ magno illius pondere decideret; tunc
reliqui Poetæ ad illum accedentes, singu-
li, prout poterant, ex liquore illo vasa sua
implebant; vnde apri ad varia poemata
contexenda permanserunt; at Mantuanus
Poeta proximus, quam reliqui Poetæ ei;
se approximauit, & quia maius vas secum
detulit, plus de Parnassi liquore partici-
pauit: non dissimiliter cum Christus Do-
minus diuinæ gratiæ liquore plenissimus
esset, iuxta illud Ioannis: *Vidimus gloriam
eius, gloriam quasi vnguenti à Patre, plenum
gratiæ, & veritatis: multi ad eum accesserunt,
ut fluente gratiæ illius participarent;*
vnde ipse Ioannes subiunxit: *De plenitudi-
ne eius omnes accepimus.* Apostoli ad hoc
inexhausto gratiæ fonte, hauferunt euan-
gelicam doctrinam, Martyres fortitudi-
nem, Doctores sapientiam, Confessores
constantiam, Virgines puritatem, Pon-

tifices, Apostolicam potestatem; ac tan-
dem sacerdotes, remittendi peccata aucto-
ritatem; Maria autem, quia propinquissi-
ma omnium extitit huic perenni fonti, &
per excellentiorem eius dispositionem,
capacius vas secum deferebat, plus illis
omnibus simul de plenitudine gratiæ il-
lius accepit.

SECUNDA Ratio sit: quia, cum B.
Virgo sit exaltata super omnes choros
Angelorum, ut sancta cōstitetur Ecclesia,
necesse est, ut inter omnes puras creatu-
ras, ipsa per se supremum chorum om-
nium efficiat, qui inferior sit ad Christi
thronum, sicut inferior est gratia illius ad
Christi gratiam, superior verò ad omnes
tam Angelorum, quam hominum sedes:

at notissimum est, ex sententia D. Dio-
nyij de cœl. hier. superiorem chorum cō-
tinere plus gratiæ, quam inferiores; sunt
enim Angelorum chori instar cœlestium
orbium: nam, quemadmodum cœlestiores
cœli omnium inferiorum cœlorum ma-
gnitudinem continent; ita chori Angelo-
rum superiores, omnium inferiorū gratiæ
exæquant, immo, & superant; tamquā cō-
tinens contentū: igitur, cum chorus Vir-
ginis, ut Dei genitricis decet, sit super oēs
choros tam hominū, quam Angelorū, ne-
cesse est, continere in se gratiæ æquivalen-
tem, immo, & superātem, tamquam con-
tinens contentū, omnes gratias collectiue
sumptas, quibus præstāt inferiores chori.
Vnde quemadmodū in rebus naturalibus
videmus, ita Deū trinā hanc mundi ma-
chinam, elementalem, cœlestem, & Ange-
licam in hunc modū disposuisse, ut inter
elementa sit vnum, quod magnitudine sit
maius, quam reliqua, cuiusmodi est ignea
sphaera, & inter cœlestes orbis sit vnus,
nēpe primū mobile, iuxta Philosophorū
sententiā, iuxta Theologicam verò veri-
tatem, cœlum empyreū, quod reliquos cœ-
lestes orbis simul sumptos, quāritate mo-
lis longe superat, & inter nouem etiā cho-
ros Angelorum, supremus omnium sapien-
tia, charitate, & gratia, reliquos omnes
anteccellit: & inter Angelos illius sublimis
H h h chori

D. Dionys.

chori vnus adest supremus, qui intensiua perfectione naturali reliquos inferiores simul sumptos excedit; ita in ordinae supernaturali condeceus erat, vt Deus opt. maxim. creaturam aliquam produceret, cui tantam plenitudinem gratiæ conferret, vt illa omnium sibi inferiorum gratiarum non solum exæquaret, sed & superaret. ad eum certè modum, quo in Ecclesia Catholica instituit, vt cuncti gradus potestatis spiritualis, qui in subdiaconis, Diaconis, Sacerdotibus, Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis reperitur, omnes simul in summo Pontifice existant, adeo, vt suprema eius potestas omnium inferiorum potestates simul acceptas longa intercedere præcellat; quid ergo prohibet, vt Deus eundem ordinem seruans in collatione gratiæ, Matri suæ, iam exuberantem gratiã donarit, vt illa omnium gratias simul sumptas præcelleret? Maxime, quod si deceat, vt solius Regine opes, oēs subditorum diuitias in vno aceruum cõgestas superet, potiori iure Regine Mariæ spirituales gratiæ opes oportuit creaturaru omnium sibi inferioru, spirituales charismatu diuitias simul sumptas longo intervallo

Proverb. 31. *Matre filia congregauerunt diuitias, in supergressas vnuerfas. Quid autem quæso cum ratione magis cõsentaneum, quàm vt filius Rex, matri soli vberiores diuitias, quàm omnibus simul famulis elargiatur, sicut, & dignitatem matris, omnibus aliis dignitatibus præstantiorem, ei donauit?*

TERTIAM iam rationem subiungo, quia competitissimum est, Deum maiorem gratiam illi conferre, quem maiori amore amicitia prosequitur: Deus autem densus, & intensus, quàm omnes simul famulos suos, Matrem suam dile-

D. Bonan. in speculo Maria cap. 6. *xit, vt enim dixit ex Augustino, D. Bonauent. B. Virginem alloquens: Te ipse Rex Regum, vt matrem veram, & decoram sponsam præ omnibus diliges, amoris amplexu ab-*

D. Ansel. lib. de excell. Virginis. *offendit ergo amorem erga matrem, quo nullum putemus esse posse maiorem. & D. Bern.*

ferm. 15. non dubitauit dicere, propter excellentiam huius amoris Christum potius venisse pro sola Virgine redimenda, quàm pro ceteris omnibus hominibus. Et quis quæso bonæ indolis filius non magis diligat matrem suam quàm omnes suos famulos? igitur, cum Christus Dominus plus matrem suam dilexerit, quàm reliquos omnes simul, consequens est, maiorem gratiæ cumulum ei contulisse, quàm reliquis omnibus simul.

QUARTAM Rationem deprehendo ex variis comparationibus tam sacræ Scripturæ, quàm sanctorum Patrum, quibus frequenter cohonestatur B. Virgo; comparatur enim mari propter nomen Mariæ: *Omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat:* igitur, sicut mare plus aquarum sinu suo comprehendit, quàm omnia simul flumina, fontes, & putei, ita, & Maria plus continet gratiæ, quàm reliqui simul omnes sancti. solet etiam comparari deipara Mariæ flumini; *flumen Dei repletum est aquis:* flumen autem competitum est, plus aquæ continere, quàm vasa simul omnia, quæ in quantumcumque ingenti, ac populosa Ciuitate reperiuntur. Comparatur item Soli: *pulchra, vt lana, electa, vt sol,* quis autem non videat Soli splendidiorẽ lucem auctorem contulisse nature, quàm reliquis omnibus astris simul sumptis: vnde B. Petrus Damianus dixit: *Sol lucidius incandescens, ita sibi sibi dicitur, vt sine lune rapit possessionem, vt sint, quasi ser. de sin. non sint, & videri non possint; similiter, & Virgo veri præsentia luminis, in illa accessibili luce perlucens, sic virorumque spirituum habet dignitatem, vt in comparatione Virginis nec possint, nec debeant apparere.* Deinde, sicut Christus Dominus comparatur fonti: *apud te est fons vitæ, id est Verbum, quod erat apud Deum, sic B. Virgo (vt rectè obseruauit Diuus Bernard.) confertur cum aqueductu: ego quasi aqueductus exiit de Paradiso, & reliqui sancti riuus assimulantur: riuus eius inebrians: quemadmodum ergo Christus in Ecclesia, est tamquam fons perennis gratiæ, beata autem Virgo,*

Virgo, vt aqueductus, reliqui vero sancti, vt riuuli; ita in Christo, vt in fonte congregantur omnes gradus gratiæ, qui tam ad aqueductum, quam ad riuulos fluunt: in Virgine verò, vt in aqueductu congregantur omnes, qui ad riuulos deuiantur; vnde ipsa dixit: *In me omnis gratia vie, & veritatis.* sunt ergo in illa tot gradus gratiæ, quot sunt in omnibus sanctis simul. Tandem componitur B. Virgo cum cœlesti Ierusalem: *Pulchra es amica mea, iuauis, & decora, sicut Ierusalem;* quasi dicat: decora es, sicut tota cœlestis Ierusalem, quia totam ex hominibus, Angelisque constantem decore gratiæ exæquas, immò, & superas. vnde fit (quod & nostrum principale argumentum non parum confirmat) quod intercessio, & oratio solius Virginis efficacior est coram Deo ad impetrandum, quam oratio totius curiæ cœlestis, vt his verbis docuit Diuus Augustinus. serm. 3. & 4. de Natiu. *Nec dubium est, quia que meruit pro liberandis, offerre pretium, possit plus omnibus impendere suffragium, & sicut apud Deum est potior, ita, & omnibus sanctis est sollicitior.* vnde Gregorius Nicomædien. orat. de purific. vocauit Virginem: *omnipotentem suis orationibus:* est autem manifestum, quod ceteris paribus, nihil est, quod efficaciorum ad impetrandum reddat orationem, quam gratia, & sanctitas personæ petentis, nec sufficeret dignitas, gratia deficiente. Similiter etiam maiorem honorem, & cultum defert Ecclesia soli Virgini, quam reliquis sanctis simul; cum illos dulciæ Mariam verò hyperdulciæ adoratione veneretur; cultus autem, & honor maior non datur, nisi propter maiorem sanctitatem.

QVINTAM deinde rationem præcedentibus adnecto: Quia rationi consentaneum est, vt quantum (sine præiudicio excellentiæ Christi Domini) B. Virgo honorari possit, tantumdem exaltetur, & honorificetur, cum inter puras creaturas, nulla, illa sanctior reperitur; vt opti-

me docuit Card. Caiet. in lib. de spasma B. Mariæ: *Virgo debet credi similis filio per omnia, quantum fas est, igitur, cum gratia filij omnium Angelorum, & hominum gratias superet, etiam gratia Matris eadem superabit, licet alioquin illa multiplici nomine gratiæ Christi Domini inferior existat: quod si oportuit, gratiam aliorum omnium gratias simul collectas longè præcellere, quia gratia eius, gratia capitis erat; decuit etiam proportionali ratione plenitudinem gratiæ in Mariam effusam illas quoque superare, quia etiam ipsa capitis dignitatem mirum in modum participauit. nam, vt ait D. Irenæus: sicut Eva inobediens, sibi, & vniuerso generi humano causa facta est mortis, sic Maria, & sibi, & vniuerso generi humano causa facta est salutis: & Augustinus: hæc prima maris damna resoluit, hæc homini perditam redemptioem adduxit: & Diuus Chrysologus: Dedit, pacem terris, cælis gloriam, salutem perditis, vitam mortuis. Diuus Bernardin. serm. 2. de Assumpt. Meritò in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, & per te, & de te benigna manus omnipotentis, quicquid creauit, recreauit: & Diuus Laurent. Iustin. serm. de Annunc. Magna profectò fuit Mariæ gratia exuberans, atque completa, quæ cælis dedit gloriam, terris præbuit Deum, gaudium præstitit Angelis, sæculoque pacem refuldit: fide docuit gentes, vitioque finem imposuit; humana vite instituit ordinem, atque spirituales edidit moribus disciplinam: ecce ex tantorum Patrum sententia, Mariæ capitis dignitatem, prout Dei genitricem oportebat, mirificè participauit, vt propterea eius sanctitas omnium Sanctorum sanctitatem superet, sicut & caput omnia simul membra supereminet.*

S E X T A M tandem rationem hoc discursu conficio: B. Virgo in primo inflati suæ sanctificationis suscepit intensiorem gratiam, quam sortitus fuerit supremus Seraphimus; erat enim illa, de qua dixit Isaias: *Preparatus mōs domus Domini in vertice montium,* iuxta explicationem D. Gregorij: erat etiam dilecta illa Sion, cuius

Hhh 2 meminit

Card. Caiet.

D. Iren. lib. 2. cont. heret. ca. 23.

D. Aug. ser. 33. de Sump. Hic.

D. Chrysol. ser. 140.

D. Bernard.

D. Laurent. Iust. Isai. 2.

D. Greg. li. 2. Reg. 6. 1.

Psal. 36.

meminit David: Diligit Dominus portam
Sion super omnia tabernacula Iacob: nec non
& illa, de qua idem Regius Vates dixit:

Ibid.

Fundamenta eius à montibus sanctis: quasi di-
cat, fundamenta sanctitatis Virginis po-
sita sunt, ubi alij sancti consummantur.

S. Bern. ser.
de B. Virg. c.
2. ar. 1.Iacob. de V. a-
lenia. Episc.
Christo sup.
Cant. magnif.
D. Tho. p. p.

Deinde B. Virgo habuit usum liberi arbi-
trij à primo instanti suæ sanctificationis,
qui in ea per totam vitam duravit, vt af-
firmat S. Bernardinus Senensis, & Episcopus
Chrystopolitanus super Magnificat.
rursus B. Virgo per quemlibet actum ad-
æquabat, & aliquando excedebat inten-
sionem gratiæ, & charitatis, quam habe-
bat: si enim Angeli ita cooperati sunt to-
ti gratiæ, quam possidebant, vt docet D.
Tho. 1. p. q. 62. art. 6. necnon & Adam ante
peccatum, vt tradit idem 1. p. q. 95. art.
4. etiam B. Virgo, cui perfectiores habi-
tus gratiæ, & virtutum incant, quibus
magis inclinabatur in bonum, quam il-
li, & vehementius à Spiritu sancto impel-
lebat, & maiori consolatione, & spiri-
tuali gustu fruebatur, & cui plura media
ad hoc suppeditabantur, nec quidpiam
habebat, quod illam retardaret, quomi-
nus toto conatu operaretur, & intensio-
nem principij operatiui adæquaret: erat
ergo, quoad hoc, par Angelis, & homini
in statu innocentia, cum, & caruerit fo-
mite, & omni motu inordinato, sicut il-
le, & in omnibus aliis eos excederet: igitur,
cum Salomon dixerit: *Iustorum semita
quasi lux splendens procedit, & crescit usque
ad perfectum diem*, continuò B. Virgo in

Pron. 4.

gratia crescebat, quia toto tempore vitæ
suæ continuò meruit, vt expresse docent

alber. Magn.

de B. Virg. c.

176, & 177.

197.

D. Antoni. 4.

p. tit. 15. c. 20.

S. 6.

Bernard. de

busto 4. p.

ser. 9. §. 7. l.

Canis. lib. 3.

s. 1.

Cant. 3.

magis independentem ab operatione sensu-
uum, prout docuerunt Albertus magnus
lib. 10. de B. Virgine cap. 31. D. Bernardi-
nus tract. de B. Virg. serm. 4. art. 1. cap. 4. &
Richelius super cap. 5. Cant. nam tunc abs-
que defatigatione, continuo poterat ope-
rari, etiam dormiens, vt de facto opera-
tam fuisse tradunt S. Bernardin. serm. 56.
& Rupert. ad cap. 5. Cantic. in illa verba:

Ego dormio, & cor meum vigilat. Licet tamē
demus, quod scientiam illam non habue-
rit, ac propterea ex defatigatione cor-
poris non totum adhiberet conatum, nec
ex tota intensione habitus, semper, & co-
tinuo operaretur; frequentius tamen eli-
ciebat actum æqualem, vel intensiorem
habitu, tum ob gratiæ suæ excellentiam,
tum ob specialem Dei motionem, & di-
uinum auxilium præsto sibi assistens; vn-
de satis vtrique compensaretur remissio
paucorum actuum per excessum omnium
aliorum, ita, vt absolute verum sit, cui-
libet actui Virginis correspondisse de nouo
tantum gratiæ, quantum in ea præerat ex par-
te principij. His adiunge, quod actus cha-
ritatis ita perfecte intenti, quos B. Virgo
elicuit in via, fuerunt fere innumerabiles,
ita, vt possint conferri cum numero San-
ctorum; nam semper erat in perpetua cō-
templatione, ita, vt fere in omnibus in-
stantibus, quæ in quolibet tempore infi-
nita sūt, mereretur: & licet numerus actuum
fuisset minor, quàm numerus sanctorum,
hoc tamen potuit aliunde compensari;
tūm ex eo, quod quilibet actus erat me-
ritorius multo maioris gratiæ, quàm sit
in maximo sancto; tūm ex gratia, quā re-
cepit ex opere operato per sacramentum
baptismi, & præcipue per frequentem Eu-
charistiæ receptionem, quæ cu tanto ma-
ior sit, quanto melior dispositio adest ex
parte subiecti, non potuit hæc non esse
copiosissima, cum dispositio ex parte Vir-
ginis fuerit perfectissima. Quæ omnia, vt
melius intelligantur, iuuare potest id,
quod de calculo, seu latruncularia dici so-
let, nimirum, quod cum hoc ludi genus,
non habeat plures, quàm sexaginta qua-
tuor sedes, si tamen in prima sede, vnū
frumenti granum colloces, in secunda
duo, in tertia quatuor, & sic proportiona-
liter in singulis duplicata ponas, tam in-
gens erit granorum numerus, vt ad illum
explendum non sufficeret cuiuscumque
fecundissimæ Prouinciæ frumentum: si
igitur in sexaginta quatuor tantum sedi-
bus tantus sit numerus, quid quæro iudi-
candum

eadem erit de B. Virgine, quæ quoridie non sexaginta quatuor actus charitatis, sed quàm plures alios pene infinitos exercebat, si continuationem eorum spectemus per sexaginta tres annos maxime quia, ut constat ex prædicto discursu, certe in fine vitæ per quemlibet actum charitatis, cum semper operatur secundum totam, vel maiorem intentionem habitus, ex speciali Dei auxilio, plus merebat, quàm in toto tempore vitæ præcedenti merebat, & sic proportionabiliter, de actibus sequentibus usque ad ultimum vitæ habitum. Qui ergo recte computauerit excessum, qui ex hac additione singulorum actuum resultat, inueniet, esse fere infinitam, & facile sibi persuadebit, ingentem adeo esse gradum gratiæ multitudinem, quàm meritis suis Beata Virgo acquisiuit, ut solus Deus eius immensitatem mensurare possit, Salomone dicente: *Ipsa solus mensus est eam.* vnde merito D. P. Bernardinus, tantam asseruit hanc Marianam extitisse gratiam, ut soli Deo cognoscenda referretur.

ULTIMAM tandem probationem dirigo ad labefactandas imbecilles quasdam rationes, quibus Abulensis, & quidam alij pauci, infirmi nominis, qui ei adhaeruerunt, probare contendunt, Christum plus diligere Ecclesiam, quàm matrem suam Primam esse: nam B. Virgo, pars quædam fuit Ecclesiæ, & redempta est, sicut quicumque alius de Ecclesia: pars autem non est dignior toto, nec maior illo, secunda: quia Virgini non fuerunt privilegia collata, nisi propter Ecclesiam, fuit enim tot, gratiæ muneribus donata, ut esset Mater Dei, non autem ad eam dignitatem eueheretur, nisi propter saluandam Ecclesiam, filius Dei carnem assumeret, ut eam proprio sanguine redimeret. Verum prima ratio in eo peccat, quod reliquum corpus Ecclesiæ absque Virgine, non est tota Ecclesia, ut ait Abulensis, cum inter eius membra, B. Virgo sit potissimum omnium, sed est pars quædam multitudine; & numero Virgine maior, intensiuo verò valore, & pretio minor: vnde D. Bernardus ubi

supra dixit: magis fuisse intentam à Deo redemptionem Matris suæ, quàm omnium seruorum eius. Deinde, licet Deipara Maria, pars quædam Ecclesiæ fuerit, nihil tamen inconuenit, ut quemadmodum supremum coelum, licet alioquin pars sit totius mundi, magnitudine sui ambitus reliquas omnes partes simul sumptas complectatur, ipsa etiam Virgo reliquas omnes partes, ex quibus coalescit Ecclesia, magnitudine suæ gratiæ superet. Secundam etiam Abulensis rationem, imbecillioem iudico; B. enim Virgo non fuit dilecta Deo propter Ecclesiam magis sibi dilectam, sed cum illa esset amplius, quàm tota Ecclesia dilecta, ipse decreuit, ut remedium afferret Ecclesiæ, concipiens, & pariens eius Redemptorem. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA VIII.

Variis interpretationibus, partim ex sanctorum Patrum fontibus haustis partim à nobis inuentis, ingenti conceptuum copia, verba illa explicamus; *Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus.*

NTEQVAM sacramenta, quæ in propositis verbis latent, detegamus, prius explodendus est error quorundam afferentium per illa verba: *Dominus tecum*, significasse Angelum, Deum per carnis assumptionem in virgineo utero iam tunc esse cum Maria; ad quod mouentur ex quibusdam apparentibus Patrum testimoniis, præsertim D. Petri Alexandrini, Augustini, D. Hieron., S. Thomæ Aquin., B. Petri Damiani, Nicephori, & Andreæ Cretensis, qui omnes in hunc modum verba illa explicant, ut Dominus tunc esset cum Maria, non solum

Luc. 1.
D. Pet. Alex.
prout habetur in Conc.
Eph. 10. c. 7.
D. Aug. ser. 2. de Assum.
D. Hier. ep. 140. ad Priscipium.
D. Tho. 3. p. q. 30. ar. 4.
D. Pet. Dam. ser. 1. de nat. Virg.
Niceph. li. 1. cap. 8.
Andr. Cret. orat. de Annunc.

Hhh 3 solum